

Правата на човека: какво са те? Как чрез доброволчество да помогнем за отстояването им?

Урок за ученици 8-12 клас

Скъпи учители, екипът на TimeHeroes, най-голямата платформа за доброволчество в България, създадохме този урок, за да ви подкрепим в преподаването на една нелесна за разбиране тема: правата на човека. Целта ни е да извадим идеята за правата на човека от полето на абстрактното и да дадем конкретни примери на учениците ви за това как чрез доброволчество всеки от нас може да допринесе за отстояването им.

Имате пълната свобода да избирате подходящите за учебния процес дейности, да ги прилагате по креативен начин и да ги съчетавате с ваши идеи, така че да постигнете целите на урока, а именно учениците да усвоят нови знания, забавлявайки се.

Тема на урока:

Права на човека: значение и история. Всеобща декларация за правата на човека на ООН. Организации, подкрепящи правата на човека. Как да помогнем чрез доброволчество?

Цели на урока:

- Цел 1: Учениците могат да обяснят какво са човешките права
- Цел 2: Учениците могат да обяснят значението на човешките права
- Цел 3: Учениците познават основните идеи на Всеобщата декларация за правата на човека на ООН
- Цел 4: Учениците могат да посочат организации, работещи в защита на човешките права по света и в България
- Цел 5: Учениците могат да представят идеи за доброволчески инициативи в своето училище/град в защита на човешките права

Методи, които се използват в занятието:

- Брейнсторминг
- Работа в екип
- Креативно изразяване
- Дискусия

Времетраене: 40 минути

План на урока

	Цели	Времетраене
Дейност 1: Групово упражнение "Това, без което не мога"	1,2,3	15 минути
Дейност 2: Теория Всеобща декларация за правата на човека на ООН	3	5 минути
Дейност 3: Кратко упражнение Викторина на правата	1,2,3,4	5 минути
Дейност 3: Упражнение и дискусия Човешки права и доброволчество Отстояване на човешките права: как да се включат? Идеи за доброволчески инициативи	4,5	15 минути

Дейност 1

	Това, без което не мога
Продължителност	15 минути
Материали и ресурси	- Кълбо прежда, черна дъска/флипчарт; тебешир/маркер
Стъпки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поканете учениците да застанат в широк кръг. 2. Нека помислят за едно нещо, без което не могат да живеят. 3. Започнете, като назовете едно нещо, без което не можете, например храна или вода. Обяснете, че отговорите могат да описват не само материални, но и нематериални неща, например: музика, приятелство. Помолете един ученик да записва отговорите на дъската. 4. Изберете си един ученик и му хвърлете кълбото прежда. Той е следващият, който трябва да отговори, избирайки си друг негов съученик. Когато приключите, всички ще са оплетени. 5. Започнете дискусия със следните въпроси: <ul style="list-style-type: none"> - какво виждат и как се чувстват? (целта е да стигнете до отговора, че всички са свързани/оплетени) - започнете да изреждате отговорите, разделяйки нужди от желаниа (с помощта на учениците) 6. Обяснете на учениците, че за да се чувстваме пълноценни човешки същества, всички ние се нуждаем от това определен набор от наши нужди да бъдат задоволени. За да оцеляваме, се нуждаем от храна, вода, въздух, сън. Нуждаем се също така и от добро здраве и финансова стабилност, както и от любовта на семейството и приятелите ни. А за да имаме самочувствие и да можем да развиваме талантите и потенциала си, имаме нужда от свобода да се изразяваме, да творим, както и да бъдем ценени и уважавани.

Дейност 2

	Всеобща декларация за правата на човека
Времетраене	5 минути
Материали и ресурси	Проектор, лаптоп (Приложение 2: Всеобща декларация на човека)
Стъпки	<ol style="list-style-type: none">1. Обяснете на учениците, че в предишното упражнение сте обърнали специално внимание на нуждите на хората. За разлика от тях, желанията са важни, но като цяло не са необходими за оцеляването и спокойното съществуване на един човек. Именно затова на нуждите на хората се придава изключително значение, и те носят силата на ПРАВА. Подробно разписана теоретична част ще откриете в подробния план на урока по-долу.2. Пуснете на учениците видео за основните човешки права: www.youtube.com/watch?v=ew993Wdc0zo (англ. език)3. Обяснете, че след приемането на Всеобщата декларация са приети редица документи и създадени различни организации за защита на правата на човека. Много хора по света са се борили за тяхното утвърждаване и опазване и продължават да го правят, защото, за съжаление, човешките права продължават да не бъдат гарантирани навсякъде по света. Всеки носи и лична отговорност за тяхното спазване.

Дейност 3

	Викторина на правата
Времетраене	5 минути
Материали и ресурси	Разпечатани викторини (Приложение 1: Викторини) черна дъска/флипчарт; маркер/тебешир
Стъпки	<ol style="list-style-type: none">1. Обяснете на учениците, че сега ще проверите основните им познания за човешките права, като не трябва да се притесняват, ако не знаят нещо. Могат да импровизират и да се забавляват, научавайки нещо ново от съучениците си – такава е целта на викторините!2. Раздайте им викторините (в приложение) с по 5 въпроса и им дайте 3 минути да ги решат по двойки по чин, като междувременно напишете и въпросите на дъската.3. Впишете възможните отговори с помощта на класа.

Дейност 4

	Отстояване на човешките права: как да се включа като доброволец?
Времетраене	15 минути
Материали и ресурси	Дъска, тебешир/маркер (Приложение 3: Заглавия от медиите) (Още полезни ресурси намерете на http://kupanageroite.com)*
Стъпки	<p>Обяснете на учениците, че примерите, посочени във викторината, са само някои от милионите по света за организации и хора, помагачи за опазването на правата на човека. Посочете, че не е нужно човек да е правозащитен адвокат или политически активист, за да бъде полезен. Напротив – и най-малките жестове са достатъчни, за да накараш човек да се чувства ценен, уважаван и щастлив. Още повече, че най-важните за нас неща, като чист въздух, добро образование, топъл обяд, равните условия за хора с увреждания, щастливото семейство, и много други, са все част от набора от наши човешки права.</p> <p>Представете на учениците няколко реални заглавия от медии (разпечатайте Приложение 3):</p> <ul style="list-style-type: none">• За хиляди деца електронното обучение е на хартия (обяснете, че много деца в България нямат достъп до компютри и интернет)• Близо 20% от ромските деца отпадат от училище• Противници на София Прайд се събраха пред НДК <p>Нека учениците разгледат заглавията по двойки и да отговорят на следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none">• Кое човешко право според вас засягат тези новини?• Какво бихте направили, за да помогнете за решение на този проблем?• Как си представяте доброволческа инициатива, която да работи по посока на тези права? ** <p>Поканете някои от двойките да представят идеите си. Запознайте учениците с основните стъпки при създаването на доброволческа инициатива.</p>

*Ако в класа има интерес към доброволчеството, препоръчваме ви да проведете в следващ час на класа и разработения от TimeHeroes Урок по случай Международния ден на доброволеца (5 декември).

** Можете да насърчите учениците да създадат свой доброволчески клуб в училище и да станат част от Купата на героите. Това е мрежа младежки доброволчески клубове от цяла България, които екипът на TimeHeroes подкрепя целогодишно с менторство, материали и идеи за доброволчески инициативи. Вижте повече на kupanageroite.com

ПОДРОБЕН ПЛАН

Дейност 1 – « Това, без което не мога »

Дейност 2 – Теория

2.1. Какви са основните права на човека?

„Къде, в крайна сметка, започват правата на човека? В малките места, близо до дома – толкова близки и толкова малки, че не можем да ги видим на никакви световни карти. Но те са светът на индивидуалния човек, кварталът, в който живее, училището или университетът, в който учи, фабриката, фермата или офиса, в който работи. Такива са местата, в които всеки мъж, жена или дете търси равенство пред закона, равни възможности и равно достойнство без дискриминация. Ако тези права нямат значение там, те нямат значение никъде. Без загрижени граждански действия да ги отстояваме близо до дома, ние напразно ще търсим напредък в по-широкия свят“. Елеонор Рузвелт, председателка на Комисията на ООН за правата на човека в първите години след създаването ѝ.

2.2 Дефиниция:

Правата на човека са **неотменими**. Това означава, че не можете да ги изгубите, тъй като са свързани със самото човешко съществуване, те са присъщи на всяко човешко същество. Правото ни на живот зависи от едно-единствено нещо: това, че сме човешки същества.

Те са **неделими**. Това означава, че отделните права са в тясна взаимна връзка и не могат да бъдат разглеждани независимо едно от друго. Притежаването на дадено право зависи от притежаването на много други права, като никое от тях не е по-значимо от останалите.

Правата на човека са **универсални**. Има се предвид, че те важат еднакво за всички хора по света и по всяко време. Всеки индивид има право да се възползва от собствените си човешки права, независимо от расата или етническия си произход, цвета, пола, сексуалната ориентация, уврежданията, езика, религията, политическите или други убеждения, националния и социален произход, раждането си или друг статус.

2.3 История:

Малцина знаят, че историята на човешките права датира още от 2000 г. пр. Хр., когато във Вавилония (днешната територия на Ирак), е създаден Кодексът на Хамурапи, петият цар на Вавилон. Той е първият писмен правен кодекс, който постановява „да тържествува равнопоставеността в държавата, да бъдат унищожени злото и насилието, силните да не потискат слабите, ... да се просвети страната и да се насърчи доброто у хората“. Подобни принципи залягат и в законите на древен Египет, Персия, Древна Гърция, и т.н., а по-късно – в

британската Магна Харта (Великата харта на свободите), американската конституция и многобройни важни документи по целия свят.

Историята на човешките права е формирана от значими важни световни събития и от борбата за свобода, равенство и справедливост по света. Но те са официално утвърдени на глобално ниво едва със създаването на Обединените нации в период, когато светът се бори с опустошението, оставено от Втората световна война. За да предотвратят допускането на подобни ужасяващи събития, отнели милиони човешки животи, световните лидери решават да създадат гаранции за отстояването на основните права на човека. Така, през 1948 г. е приета Всеобщата декларация за правата на човека – мощен инструмент, който за първи път очертава подробно основните човешки права и свободи. Оттогава, по света са приети многобройни документи и закони – на глобално, регионално и държавно ниво, и са създадени многобройни организации, които да подпомагат спазването на правата на човека.

2.4 Кои са основните човешки права: Всеобща декларация за правата на човека

Според Декларацията, те са общо 30 започвайки от правото на живот, семейство, образование, свобода на изразяване, справедлив съд и много други. Текстът на декларацията е достъпен в Приложение 3.

По своето същество, темите, свързани с тях, могат да бъдат групирани в следните категории (според Съвета на Европа):

- Деца
- Гражданство и участие
- Култура и спорт
- Хора с увреждания
- Дискриминация и нетолерантност
- Образование
- Околна среда
- Равенство между половете
- Глобализация
- Здраве
- Медии
- Миграция
- Мир
- Бедност
- Религия и убеждения
- Работа
- Историческа памет
- Война и тероризъм

2.5 Организации, работещи за правата на човека:

- ООН (виж страницата на Дружеството за ООН в България)
- Съветът на Европа
- Червеният кръст (има представителство и в България)
- УНИЦЕФ (има офис и в България)
- Върховен комисариат за правата на човека на ООН (има офис и в България)
- Амнести Интернешънъл

В България:

- Български хелзинкски комитет
www.bghelsinki.org
- Български червен кръст: www.red-cross.bg/

- УНИЦЕФ България: www.unicef.org/bulgaria
- Национална мрежа за децата: nmd.bg
- За да остане природа в България: forthenature.org
- Български фонд за жените
- Фондация Асоциация Анимус
- Съвет на жените бежанки в България
- A21
- Билитис
- GLAS
- Single Step
- Каритас
- Greenpeace

Популярни доброволчески инициативи в България:

- Да почистим България за един ден
- Хилядите доброволци, помагачи с дезинфекцията на болници в борбата с COVID-19
- Раздаване на топъл обяд в някоя от социалните кухни в страната
- Доброволците на националната Гореща телефонна линия за хора, пострадали от насилие
- Доброволците, които помагат на деца от домове да се справят в училище и в живота
- Доброволците, които създават субтитри към български филми, за да са достъпни за глухите хора

Дейност 3: Права на човека и доброволчество

Доброволците даряват своите умения, време и труд, за да подкрепят кауза, в която вярват, инициатива, която е в обществена полза. Така те могат да променят към по-добро всекидневието на другите, които имат нужда от помощ и да направят своя квартал, град, училище и света около себе си по-хубаво и приятно за живеене място. Няма значение на колко години си, винаги може да станеш доброволец – няма твърде ранен или твърде късен момент.

Има разлика между доброволчество и благотворителност. Когато човек е благодетел или помага за благотворителна мисия, то той дарява или помага да се наберат средства, които след това се даряват на някого или на някоя кауза. По-често при благотворителността дарителят и този, който получава дарението, не се познават, нито се срещат на живо или прекарват време заедно. Доброволецът е човек, който помага с уменията и времето си и това обикновено означава, че общува директно с хората и каузата, на които е решил да помогне.

Доброволството може да обхване разнообразни сфери от живота - училището, спорта, обществените дейности, изкуството и музиката, да помогне на природата и да подкрепи отделни хора или по-големи групи, които имат нужда от това.

Без да се замисляме, участвайки в доброволчески каузи, ние често всъщност защитаваме основни човешки права. Помагайки с готвенето в социална кухня, ние помагаме за справяне с бедността. Почиствайки местната гора от отпадъци, допринасяме за това да имаме достъп до чиста природа и добър въздух. Включвайки се като доброволци в музикален или кино фестивал, улесняваме масовия достъп до култура. Пазарувайки за самотни възрастни хора и прекарвайки време с тях, ние допринасяме за тяхното право на достоен живот.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1: Викторина

Прилагаме целеви отговори на въпросите

- Три основни човешки права
 - пр: право на живот, право на семейство, право на свободно изразяване, право на дом, право на труд, равенство между половете
- Право, което често е отказвано на младежите
 - пр: право на свободно изразяване; защита от дискриминация
- Организация, защитаваща правата на човека
 - пр: Съветът на Европа, ООН, Амнести интернешънъл, Human Rights Watch
- Известна личност, допринесла за правата на човека
 - пр: Мартин Лутър Кинг, Роза Паркс, Анджеа Дейвис, Нелсън Мандела, Махатма Ганди
- Кой може да нарушава човешките права?
 - Никой

Приложение 2: Всеобща декларация за правата на човека

(отделен файл)

Приложение 3:

Нека учениците работят по двойки. Целта е всяка двойка да обсъди помежду си заглавията на нови от приложението, да избере едно и по него да изведе засегнатите права на човека. Допълнителна задача е учениците да помислят над идеи за доброволчески инициативи, адресиращи идентифицирания проблем.

За хиляди деца електронното обучение е на хартия

Месец и половина след началото на дистанционните уроци обхватът на уязвимите групи ученици все още не е пълен

01 Май 2020 СИЛВИЯ ГЕОРГИЕВА 1 266

като лаптоп, настолен компютър, таблет. Въпреки че има държавна програма, целяща осигуряването на техника на деца в подобна ситуация, това явно не се случва достатъчно бързо. Една

възможност проблемът да бъде адресиран чрез доброволчество е доброволец да мотивира хора от града си или цялата страна да дарят работеща техника, която вече не ползват. Нужна е координация например с местното училище, което може да събере информация за броя нуждаещи се, както и да помогне с разпределянето на събраните дарения. Училището може да бъде и гарант за коректността на инициативата.

Примерен целеви отговор:

Нарушено е правото на образование на децата от семейства, които не разполагат с електронни устройства

Противници на "София прайд" се събраха пред НДК

Златина Зехирова

08 юни 2019 19:50

каквото е провеждането на едно мирно шествие, така и правото на недискриминация. Не само всеобщата декларация за правата на човека, и редица други документи в защита на правата на човека, забраняват дискриминацията на признака на пол или сексуална ориентация. Въпреки това, множество младежи с различна сексуална ориентация у нас страдат от тормоз и дискриминация. Провеждането на инициативи за опазване на човешките права, каквото е София Прайд, ежегодно набират доброволци, които да помогнат за мирното провеждане на събитията. Възможно е да се включите, като помагате на място, или от дистанция – чрез превеждане на материали, съдействие с административната организация, и др. Можете да се свържите с организаторите на инициативата и заедно да определите дейности, за които да помогнете като доброволци, в координация с тях.

Близо 20% от ромските деца отпадат от училище

Всяко четвърто дете от ромски произход не е стъпвало в училище

образование трябва да бъде задължително. В случая с ромските деца, е нарушено тяхното право на образование, като често причината за това е бедност и липса на възможност семействата да изпратят децата си на училище. Многобройни организации работят за това да осигурят на ромските деца равен достъп до образование - чрез помощ в уроците, осигуряване на материални ресурси, топъл обяд за децата от най-бедни семейства. Ако искате да помогнете на най-уязвимите деца да влязат в училище, можете да се включите като доброволци в някоя от инициативите на такава организация (например Ларго в Кюстендил), или да организирате своя собствена доброволческа инициатива. Проучете кои деца от вашето населено място са в затруднено положение и направете дарителска акция за набиране на учебни пособия (тетрадки, химикалки, моливи, помагала, и др.), които да им раздадете. Вашата подкрепа ще е още по-ефективна, ако продължите да поддържате контакти и да помагате на тези семейства в нужда.

Примерен целеви отговор:

В този случай може да се установи нарушаване на повече от едно човешко право: както правото на мирно сдружаване и участие в събрания,

Примерен целеви отговор:

Според Всеобщата декларация за правата на човека, всеки има право на образование, като основното

АЛТЕРНАТИВЕН ВАРИАНТ НА ДЕЙНОСТ 1

По ваша преценка, можете да замените груповото упражнение от Дейност 1 с предложения
Вариант 2:

Дейност 1

Вариант 2	Създаване на нова държава
Продължителност	15 минути
Материали	Дъска, флипчарт; маркер/тебешири
Стъпки	<ol style="list-style-type: none">1. Обяснете задачата на класа. Целият клас попада на самотен остров и трябва да създаде своя държава. На острова има необходимите ресурси - храна, вода, но няма никакви правила и закони. Затова разделете класа на малки групи по 5 човека и им дайте задание да определят 10 правила, чрез които животът на всички на острова да бъде гарантиран и да могат да съществуват в мир като общество. (3 минути)2. Оставете на групите време за дискусия и нека първите три готови групи да излъчат представител, който да представи правилата за функциониране на новата държава. (3 минути)3. Нека отборите представят своите предложения и проведете дискусия с класа:<ul style="list-style-type: none">• Без кои от представените правила, според вас, оцеляването на една държава е невъзможно?• Кои от правилата задоволяват основните нужди и потребности на населението?• Трудно ли ви беше да решите кои правила да изберете и защо?• Според вас какво представляват правилата, които определите и каква е ролята им във вашата държава?